

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: д-р Аднан Јашари, министер за правда и

Билјана Бришкоска-Бошковски, заменик на
министерот за правда

ПОВЕРЕНИЦИ: Илија Ристовски, државен секретар во
Министерството за правда и

Нада Пенова, државен советник во
Министерството за правда

ПРЕДЛОГ-ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка

Скопје, декември 2014 година

Република Македонија
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Бр. 42-8991/1
29.12.2014 година
Скопје

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СКОПЈЕ

Врз основа на членот 91, алинеја 2 од Уставот на Република Македонија и членовите 132 и 137 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија Ви поднесува Предлог-закон за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка, што го утврди на седницата, одржана на 29.12.2014 година.

За претставници на Владата на Република Македонија во Собранието се определени д-р Аднан Јашари, министер за правда и Билјана Бришкоска-Бошковски, заменик на министерот за правда, а за повереници Илија Ристовски, државен секретар во Министерството за правда и Нада Пенова, државен советник во Министерството за правда.

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

м-р Ниле Ристовски

Подготвил: Лупчо Петковски
Проверил: Лубица Р. Димовска
Контролирал: Дејан Јакимовски
Согласен: Митра Спасовска
Одобрил: Кирил Божиновски

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Донесувањето на измените и дополнувањата на Законот за парничната постапка произлегува од потребата за натамошно унапредување на законските решенија со кои се уредува парничната постапка, зајакнување на правата на странките и нивните законски застапници или полномошници, поттикнување и развој на медијацијата во Република Македонија, како и системско усогласување на одредбите во посебната парнична постапка по платни налози.

Предложените измени и дополнувања на законот за Парничната постапка се во правец на подобрување на бизнис климата во Република Македонија преку зајакнување на законските механизми за остварувањето и заштитата на правата на странките во парничната постапка, согласно препораките од извештаите на “Doing business“ на Светска банка.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Предлогот на Закон за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка се заснова на истите начела на кои се заснова и Законот за парничната постапка.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на Закон за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка нема да предизвика дополнителни фискални последици врз буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведувањето на Предлогот на закон не се потребни дополнителни финансиски средства во буџетот на Република Македонија.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ПАРНИЧНАТА ПОСТАПКА

Член 1

Во членот 6 во ставот (5) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис „.

Член 2

Во Законот за парничната постапка (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/05, 110/08, 83/09 и 116/10) во членот 36 став (1) бројот “1.800.000“ се заменува со бројот “3.000.000“.

Член 3

Во членот 88 во ставот (1) по зборот „ записник „ се додаваат зборовите „ односно тонски запис „.

Член 4

Во членот 90 во ставот (2) точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите „ односно тонски запис „.

Член 5

Во членот 96 во ставот (2) по зборот „ записникот „ зборовите „ ќе се забележи „ се заменуваат со зборовите „ односно тонскиот запис ќе се внесе„.

Член 6

Во членот 98 во ставот (7) по зборот „ записник „ се додаваат зборовите „ односно тонски запис „.

Член 7

Во членот 107 став (1) по зборот “зграда“ се додаваат зборовите “ и тонски се снима“.

Член 8

Насловот пред член 115 се менува и гласи: “ЗАПИСНИЦИ И ТОНСКИ ЗАПИС“.

Членот 115 се менува и гласи:

“Тонската снимка од преземените дејствија на рочиштето е тонски запис од одржаното рочиште.“

Член 9

Во членот 115-а се додава нов став (1) кој гласи:

“(1) За рочиште одржано надвор од судската зграда се составува записник во писмена форма.“

Во ставот (1) кој станува став (2) точката после зборот „ рочиштето,, се заменува со запирка и се додаваат зборовите „ како и за спогодба за порамнување.,,

Член 10

Насловот пред член 119-а се менува и гласи: “Тонски запис“.

Член 11

Во членот 126 во ставот (1) по зборот „ писмена „ се додава зборот „ форма „ а по зборот „ или „ зборовите „ електронска форма, односно во форма на „ се бришат.

Член 12

Во членот 180 во ставот (7) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ или тонскиот запис „.

Член 13

Во членот 194 во ставот (4) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис „.

Член 14

Насловот пред членот 215 “Исправи“се менува и гласи: “ Исправи и документи“.

Член 15

По членот 215 се додава нов член 215 - а кој гласи:

“(1)Документ претставува пишан запис, слика, цртеж, податок или информација од било кој вид зачуван на хартија или снимен во електронска, аудио, визуелна или во друга форма.

(2) Под документ во смисла на овој закон се подразбира и група на документи од иста категорија или класа со конкретен тесен опфат и со специфична содржина.“

Член 16

(1) Во членот 217 во ставот (1) зборот: “ја“ се заменува со зборот: „ти“, а во ставовите (1) и (2) по зборот “исправата“ се додаваат зборовите “или документот“.

(2) Во ставот (3) по зборот “исправата“ се додаваат зборовите “или документот“, а по зборот “исправа“ се додаваат зборовите “или документ“.

(3) По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

“(4) Ако исправата или документот се наоѓаат кај другата странка или кај трето лице, а самата странка не може да издејствува истите да и се предадат или

покажат, судот може да наложи на другата странка или на третото лице да ги достават исправите или документите кои се наоѓаат кај нив, а на кои странката се повикала.“

Член 17

По членот 217 се додаваат четири нови члена 217-а, 217-б, 217-в и 217-г кои гласат:

“Член 217-а

(1) Секоја странка со барање во писмен поднесок може да побара од судот да и наложи на другата странка или на трето лице да го достави до судот документот кој се наоѓа кај нив. Во писмениот поднесок задолжително се образложува поврзаноста на документот со предметот на спорот што е од интерес за водење на парничната постапка. □

(2) Писмениот поднесок од став (1) на овој член, покрај податоците од член 98 од овој закон задолжително треба да содржи и: опис на секој баран документ доволен за негова идентификација, изјава за поврзаноста и релевантноста на документот со предметот на спорот и за наодите и заклучоците за кои странката верува дека може да произлезат од него и да влијаат врз одлуката во судскиот спор, изјава дека бараниот документ не се наоѓа кај странката која го поднесува барањето и изјава за постоење на неможност сама да го обезбеди бараниот документ.

(3) Документот се смета за релевантен за предметот на судскиот спор, доколку неговото прибавување е од значење за утврдување на фактите.

Член 217-б

(1) Писмениот поднесок од член 217-а став (1) од овој закон се доставува до противната странка или третото лице на одговор најдоцна во рок од осум дена од денот на приемот.

(2) Противната странка или третото лице може во рок од осум дена да поднесе одговор на поднесокот.

(3) Судот во рок од осум дена од денот на приемот на одговорот на поднесокот или по истекот на рокот за поднесување на одговорот, со решение одлучува по барањето од член 217-а од овој закон .

(4) Судот нема да го прифати барањето за доставување на документи наведени во членот 217-г став (1) од овој закон .

(5) По жалбата изјавена против решението од ставовите (3) и (4) на овој член, второстепениот суд одлучува во рок од осум дена од денот на приемот на предметот во работа.

Член 217-в

По добивањето на документацијата согласно членовите 217, 217-а и 217-б од овој закон, судот ја задржува само документацијата предложена од странката како доказ.

Заштита од злоупотреби и ограничување на пристапот до документ

Член 217-г

(1) По исклучок од членовите 217 и 217-а од овој закон, странката или третото лице од кое се бара да достави документ, може истиот да не го достави, доколку:

- содржи деловна тајна или друга доверлива комерцијална или финансиска информација;
- заштитен е со право од индустриска сопственост: патент, индустриски дизајн, трговска марка, ознака на потеклото и географска ознака;
- заштитен е со определени професионални овластувања или деловна тајна согласно Законот за адвокатурата, Законот за нотаријатот и Законот за здравствената заштита;
- содржи државна тајна;
- постои разумна веројатност дека е изгубен или уништен;
- пристапот е ограничен или забранет со закон; и
- со пристапот кон истиот би можело да се наруши приватноста на странката или друго физичко лице.

(2) Странката или третото лице во одговорот на поднесокот до судот доставува изјава за причините за недоставување на документ од ставот (1) на овој член.“

Член 18

Во членот 229 во ставот (3) по зборот „, записникот „, се додаваат зборовите „, односно тонскиот запис „,.

Член 19

Членот 244 се менува и гласи:

“Член 244

(1) Странката, нејзиниот законски застапник или полномошник, има право непосредно да му поставува прашања на вештакот.

(2) Странката, нејзиниот законски застапник или полномошник, која го предложила вештакот, има право прва на вештакот да му поставува прашања и да бара објаснувања во поглед на дадениот стручен наод и мислење.

(3) Противната странка, нејзиниот законски застапник или полномошник, потоа има право на вештакот од ставот (1) на овој член, да му поставува прашања и да бара објаснувања во поглед на дадениот стручен наод и мислење.

(4) Судот потоа може да му поставува прашања на вештакот и да бара објаснувања во поглед на дадениот стручен наод и мислење. “

Член 20

Во членот 261 во ставовите (1) и (2) по зборот „, записникот „, се додаваат зборовите „, односно тонскиот запис „,.

Член 21

Во членот 287 ставовите (1) и (2) се менуваат и гласат :

“(1) Странката, нејзиниот законски застапник или полномошник има право непосредно да им поставува прашања на сведоците, вештаците и на странките.

(2) Странката, нејзиниот законски застапник или полномошник која го предложила сведокот, вештакот и сослушување на странки, прва поставува прашања, а потоа прашања поставува противната странка.“

По ставот (5) се додава нов став (6) кој гласи:

“(6) Кога странката, нејзиниот законски застапник или полномошник, согласно ставовите (1) и (2) на овој член, ќе заврши со поставување на прашања, претседателот на советот може да поставува прашања на сведокот, вештакот или странката, а потоа членовите на советот можат непосредно да му поставуваат прашања.“

Член 22

Во членот 290 во ставот (2) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис „,

Член 23

Во членот 298 во ставот (2) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис „,

Член 24

Во членот 324 во ставот (2) по зборот „ записник „ се додаваат зборовите „ односно тонски запис „,

Во ставот (5) по зборот „ записникот „ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис „,

Член 25

Во членот 343 во ставот (2) во целата точка 14) по зборовите „ записникот“ се додаваат зборовите „ односно тонскиот запис“ , а на крајот на одредбата сврзникот “и“ се брише, и се става знакот точка и запирка.

Во точката “15)“ точката се заменува со точка и запирка, и се додаваат две нови точки 16) и 17), кои гласат:

“16) спротивно на одредбите на член 244 и 287 од овој закон, судот го повредил правото на странка на поставување на прашања на противната странка, на сведоците и на вештаците;и

17) спротивно на одредбите од член 107 став (1) од овој закон рочиштето не е тонски снимено.“

Член 26

Во членот 348 став (3) по зборот “достави“ се додаваат зборовите:“до спротивната странка и“.

Член 27

Во членот 352 во ставот (4) по зборот „ расправа „ се додаваат зборовите „ односно ќе се преслуша тонскиот запис „,

Член 28

Во членот 354 став (1) по бројот “14“ се става запирка, сврзникот “и“ се брише, и по бројот “15“ се додаваат зборовите: “ 16 и 17 “.

Член 29

Насловот на Глава дваесет и осма насловот: “ИЗДАВАЊЕ ПЛАТЕН НАЛОГ“ се менува и гласи:“ ПОСТАПКА ПО ПЛАТЕН НАЛОГ“

Член 30

Пред членот 417 се додава нов наслов кој гласи: “1. Постапка по судски платен налог“.

Член 31

Во членот 417 зборовите: “за издавање“ се заменуваат со зборовите :“по судски платен налог“.

Член 32

Членот 417-а се менува и гласи:

“ За тужба со предлог за издавање судски платен налог се плаќа судска такса во рок од осум дена, а во спротивно тужбата се смета за повлечена.“

Член 33

Членот 418 се менува и гласи:

(1)Кога тужбеното барање се однесува на побарување во пари, а тоа побарување се докажува со веродостојна исправа приложена кон тужбата во оригинал или во заверен препис и ако обврската треба да се исполни во странство, судот ќе му издаде налог на тужениот да го исполни тужбеното барање (судски платен налог).

(2) Постапката од став (1) на овој член мора да заврши во рок од три месеци.

(3) Во постапка по жалба против одлуката на првостепениот суд, второстепениот суд е должен да донесе одлука во рок од триесет дена.

Член 34

По членот 418 се додава нов член 418-а кој гласи:

“Член 418-а

Како веродостојни исправи се сметаат:

1) јавни исправи;

2) меници и чекови со протест и со повратни сметки ако тие се потребни за засновање на барање;

3) фактури;

4) исправи кои според посебни прописи имаат значење на јавни исправи.“

Член 35

Членот 419 се брише.

Член 36

Во членот 420 во ставот (1) зборот “Платниот“ се заменува со зборовите “Судскиот платен“.

Во ставот (2) зборот: “ платниот“ се заменува со зборовите “судскиот платен“.

Во ставот (3) зборот:“Платниот“ се заменува со зборот “Судскиот платен“

Во ставот(4) зборот “платниот“ се заменува со зборовите “ судскиот платен“.

Член 37

Во членот 421 по зборот :“издавање“ се додава зборот :“судски“.

Член 38

Во членот 422 став (1) зборот: “Платниот“ се заменува со зборовите:“Судскиот платен“, а зборот:“платниот“ се заменува со зборовите:“судскиот платен“.

Во ставот (2) зборот :“платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“.

Член 39

Во членот 423 во ставовите (3) и (5) зборот:“платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“.

Член 40

Во членот 424 во ставот (1) зборот:“платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“, а зборовите:“ (членови 418 и 419)“ се заменуваат со зборовите:“ (член 418)“.

Во ставот (3) зборот:“платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“.

Член 41

Во членовите 425, 426, 427 и 428 зборот: “платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“.

Член 42

По членот 428 се додава наслов кој гласи: “2. Постапка по приговор по нотарски платен налог“ и три нови члена 428-а , 428-б и 428-в, кои гласаат:

“Член 428-а

(1) По приговор на решението за издавање на нотарски платен налог, одлучува надлежниот основен суд согласно одредбите на овој закон.

(2) По приемот на приговорот поднесен против решението за издавање на нотарски платен налог, нотарот е должен предметот со сите списи да го достави до надлежниот основен суд во рок три дена.

(3) Ненавремените, нецелосните или недозволените приговори на нотарскиот платен налог ќе ги отфрли судијата поединец, односно претеседателот на советот без одржување на рочиште.

Член 428-б

(1) Против решението на нотарот за издавање на нотарски платен налог по однос на одлуката за трошоците како и против одлуката на нотарот по предлогот за укинување на клаузулата на правосилност и извршност, дозволен е приговор во рок од осум дена, преку нотарот до основниот суд на чие подрачје е седиштето на нотарот кој постапувал по предлогот.

(2) Против решението на судот е дозволена жалба во рок од осум дена до надлежниот апелационен суд.

Член 428-в

(1) Постапката по приговор на решението за издавање на нотарски платен налог пред првостепениот суд мора да заврши во рок од шест месеци од денот на приемот на предметот во судот.

(2) Второстепениот суд е должен да донесе одлука по жалба поднесена против одлуката на првостепениот суд во рок од 30 дена.“

Член 43

Во членот 430 ставот (1) бројот “180.000“ се заменува со бројот “600.000“.

Член 44

Во членот 432 зборот: “платниот“ се заменува со зборовите: “судскиот платен“, а бројот “180.000“ се заменува со бројот “600.000“.

Член 45

Во членот 435 став (1) и (2) бројот: “180.000“ се заменува со бројот: “600.000“.

Член 46

Во членот 438 во ставот (1) по зборот „ закон „ се додава записка и зборовите „ поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба „.

Член 47

(1) Во членот 461 во ставот (1) на почетокот на одредбата се додава бројот “(1)“.

(2) По ставот (1) се додаваат три нови става (2), (3) и (4) кои гласат:

“ (2) Во стопанските спорови за парично побарување чија што вредност не надминува 1.000.000 денари, а по кои постапката се поведува со тужба пред суд, странките се должни, пред поднесувањето на тужбата да се обидат спорот да го решат по пат на медијација.

(3) При поднесување на тужбата тужителот е должен да приложи писмен доказ издаден од медијатор дека обидот за решавање на спорот по пат на медијација не успеал.

(4) Тужбата кон која не е приложен доказот од став (2) на овој член судот ќе ја отфрли.“

Член 48

Во членот 467 бројот “1.800.000“ се заменува со бројот “3.000.000“.

Член 49

Во членот 473 став (1) бројот “300.000“ се заменува со бројот “600.000“.

Член 50

(1) Постапките пред судовите за кои тужбата е поднесена пред денот на отпочнување на примената на овој закон, ќе се спроведат според прописите кои важеле пред денот на отпочнување на примената на овој закон.

(2) Постапките пред првостепените судови за кои тужбата е поднесена по денот на отпочнување на примената на овој закон, ќе се водат според одредбите од овој закон.

Член 51

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе отпочне да се применува по шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен одредбите од членовите 2, 3, 4, 5 од овој закон, како и новата точка 17) во членот 343 став (2), која се додава со член 11 од овој закон, кои ќе се применуваат по истекот на два месеци од влегувањето во сила на овој закон, за предметите што се судат во судниците во кои постојат технички услови за тонско снимање.

I. ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

1. Уставниот основ за донесување на Законот за парничната постапка е содржан во одредбата од член 68 став 1 алинеја 2 од Уставот на Република Македонија, според која Собранието на Република Македонија е надлежно да донесува закони.

2. Целите што треба да се постигнат со предложените измени и дополнувања на Законот за парничната постапка, се: создавање на законски претпоставки за посоодветно остварување и заштита на правата на странките во постапката, преку зголемување на степенот на нивната одговорност за успехот во спорот со давањето на законско право на странките, нивните законски застапници или полномошници непосредно и без претходна дозвола од судот, да поставуваат прашања на странките, сведоците и вештаците; обезбедување посоодветни законски механизми странките да дојдат до доказите кои им се потребни во постапката, а не се наоѓаат кај нив; системско усогласување на одредбите на посебната парнична постапка по платни налози преку усогласување со предложените решенија за нотарски платен налог во Предлогот на закон за нотаријатот; зголемување на вредноста на спорите од мала вредност и спорите од мала вредност во стопанските спорови; зголемување на вредноста на предметот на спорот по кој постапува судија поединец во општата парнична постапка како и во постапката по стопанските спорови, како и пропишувањето на задолжителен обид за решавање по пат на медијација на стопанските спорови до 1.000.000 денари а по кои постапката се поведува со тужба пред суд, пред поднесување на тужба до суд.

Со Предлогот за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка се исполнуваат и препораките на извештаите на "Doing business" на Светска банка.

3. Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка содржи 51 член.

- Со членот 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 22, 23, 24, 25 став 1, 27 од Предлогот на закон се доуредуваат одредбите од Законот за парнична постапка во делот на задолжително водење на записник во форма на тонски запис.

- Со членот 2 се врши зголемување на вредноста на предметот на спорот за спорови по имотно-правни барања по кои постапува судија поединец. Ваквиот предлог е во функција на поекономична парнична постапка.

- Со членот 14 од Предлогот на закон се дополнува насловот пред членот 215 од Законот за парничната постапка.

- Со членот 15 од Предлогот на закон се додава нов член 215-а, во кој се дефинира што претставува поимот "документ" во смисла на Законот за парничната постапка. Согласно наведениот член, документ претставува пишан запис, слика, цртеж, податок или информација од било кој вид зачуван на хартија или снимен во електронска, аудио, визуелна или во друга форма, како и група на документи од иста категорија или класа со конкретен тесен опфат и со специфична содржина.

- Со членот 16 од Предлогот на закон се прават измени и дополнувања на членот 217 од Законот за парничната постапка, така што освен за исправите, овдредбите на овој член се однесуваат и за документите. Се пропишува дека ако исправата или документот се наоѓаат кај другата странка или кај трето лице, а самата странка не може да издејствува истите да и се предадат или покажат, судот може да наложи на другата странка или на третото лице да ги достават исправите или документите кои се наоѓаат кај нив, а на кои странката се повикала.

- Со членот 17 од Предлогот на закон се додаваат четири нови члена: 217-а, 217-б, 217-в и 217-г. Со нив се уредува начинот на кој странките го остваруваат своето право да дојдат до документите кои им се потребни во парничната постапка а кои се наоѓаат кај спротивната странка или кај трето лице, и како судот постапува по барањето на странка. Воедно се пропишуваат и одредби со кои се прави заштита од злоупотреби и ограничување на пристапот до документ.

- Со членот 19 од Предлогот на закон се менува членот 244 од Законот за парничната постапка. Согласно овие измени, странката, нејзиниот законски застапник или полномошник, има право непосредно, без претходна дозвола од судот, да му поставува прашања и да бара објаснувања вештакот во поглед на дадениот стручен наод и мислење. Дури откако странките ќе го искористат ова законско право, судот може да му поставува прашања на вештакот и да бара објаснувања во поглед на дадениот стручен наод и мислење.

- Со членот 21 од Предлогот на закон се менува и дополнува членот 287 од Законот за парничната постапка. Така, се пропишува дека странката, нејзиниот законски застапник или полномошник има право непосредно да им поставува прашања на сведоците, вештаците и на странките. Со ваквото решение се зголемува активната улога на странките во постапката и се зголемува нивната одговорност за успехот во спорот. Воедно се регулира редоследот по кој странките го остваруваат ова законско право. Согласно новите законски решенија, само кога странката, нејзиниот законски застапник или полномошник ќе заврши со поставување на прашања, претседателот на советот може да поставува прашања на сведокот, вештакот или странката, а потоа и членовите на советот можат непосредно да му поставуваат прашања.

- Со членот 25 се врши изменување и дополнување на членот 343 став (2) од Законот за парничната постапка со две нови точки 16 и 17. Се пропишува дека суштествена повреда на одредбите од парничната постапка постои и ако спротивно на одредбите на овој закон, судот го повредил правото на странка на поставување на прашања на противната странка, на сведоците и на вештаците. Со ова решение се заштитува правото на странките, нивните законски застапници или полномошници непосредно да поставуваат прашања на сведоци вештаци и странки во постапката. Суштествена повреда на одредбите од парничната постапка е направена и кога рочиштето не било тонски снимено.

- Со членот 26 се дополнува членот 348 став (3) од Законот за парничната постапка, и се предвидува дека ненавремено поднесениот одговор на жалба се доставува и до спротивната странка. Ваквото решение е резултат од заклучокот на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на Европскиот суд за човекови права, а во врска со пресуда на Европскиот суд со која е пресудено тужената Република Македонија да исплати оштета на тужителот, со која е утврдена повреда на членот 6&1 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи.

- Со членот 28 од Предлогот на закон се менува и дополнува членот 354 став (2) од Законот за парничната постапка, така што се пропишува дека

второстепениот суд по службена должност внимава на повредата на одредбите од парничната постапка и кога судот го повредил правото на странка на поставување на прашања на противната странка, на сведоците и на вештаците, рочиштето не е тонски снимено, и доставата во согласност со законот не е извршена по електронски пат.

- Со членот 29 од Предлогот на законот во насловот на Глава дваесет и осма називот на посебната парнична постапка се менува и гласи: Постапка по платен налог.

- Со членот 30 од Предлогот на закон пред членот 417 од Законот за парничната постапка се додава поднаслов: Постапка по судски платен налог. Воведувањето на терминот “судски платен налог“ има за цел да направи разлика помеѓу платниот налог што според одредбите на Законот за паричната постапка го издава судот, од нотарскиот платен налог што го издаваат нотарите.

- Со членот 31 од Предлогот на закон се врши усогласување на членот 417 врз основа на предложените измени во законот.

- Со членот 32 од Предлогот на закон се менува членот 417-а, со кој се утврдува обврската и временскиот рок за плаќање на судска такса за тужба со предлог за издавање на платен налог.

- Со членот 33 од Предлогот на закон се менува членот 418 од постојниот закон, и се предвидува во кој случај судот ќе издаде судски платен налог. Тоа е случајот кога тужбеното барање се однесува на побарување во пари, а тоа побарување се докажува со веродостојна исправа приложена кон тужбата и ако обврската треба да се исполни во странство. Исто така се предвидува дека постапката за издавање на судски платен налог пред првостепениот суд мора да заврши во рок од три месеци, а постапката по жалба пред второстепениот суд во рок од 30 дена. Со определувањето на роковите во кои мора да заврши постапката по судски платен налог, се обезбедува брза и ефикасна постапка.

- Со членот 34 од Предлогот на закон се додава нов член 418-а, со кој се предвидува кои исправи се сметаат како веродостојни исправи во постапката по платен налог. Како веродостојни исправи се сметаат јавни исправи, меници и чекови со протест и со повратни сметки ако тие се потребни за засновање на барање, фактури, и исправи кои според посебни прописи имаат значење на јавни исправи.

- Со членот 35 од Предлогот на закон се брише членот 419 од постојниот закон, со оглед на тоа што со предложените решенија е определено кога судот издава судски платен налог.

- Со членовите 36, 37, 38, 39, 40 и 41 од Предлогот на закон се врши термилошко усогласување на членовите 420 до 428 од постојниот закон.

- Со членот 42 од Предлогот на закон се додава нов наслов: Постапка по приговор по нотарски платен налог и се додаваат три нови члена 428-а, 428-б и 428-в. Со членот 428-а се определува дека по приговор на решението за издавање на нотарски платен налог одлучува надлежен суд согласно одредбите од законот, и дека нотарот е должен предметот со сите списи да ги достави до надлежниот основен суд во рок од три дена од денот на приемот на приговорот. Ненавремените, нецелосните или недозволените приговори на нотарскиот платен налог, ќе ги отфрли судијата поединец, односно претседателот на советот без одржување на рочиште. Со членот 428-б се пропишува дека против решението на нотарот за издавање на нотарски платен налог по одлуката за трошоците како и против одлуката на нотарот по предлогот за укинување на клаузулата на

правосилност и извршност, дозволен е приговор во рок од осум дена, преку нотарот до основниот суд на чие подрачје е седиштето на нотарот. Со членот 428-в се пропишува дека постапката по приговор на решението за издавање на нотарски платен налог мора да заврши во рок од шест месеци од денот на приемот на предметот во судот. Второстепениот суд е должен да донесе одлука по жалба поднесена против одлука на првостепениот суд во рок од 30 дена. Со вака пропишаните рокови се обезбедува брзо и ефикасно постапување на судовите во оваа постапка.

- Со членот 43 од Предлогот на закон се прави измена во постапката по спорови од мала вредност преку зголемување на износот на побарувањето во пари во членот 430 став (1) од постојниот закон од 180.000 на 600.000 денари. Со ваквата измена, спорови од мала вредност се спорови во кои тужбеното барање се однесува на побарување во пари кое не го надминува износот од 600.000 денари.

- Со членовите 44 и 45 од Предлогот на закон се менуваат членовите 432 и 435 став (1) и (2) од постојниот закон во насока на усогласување со предложените измени во членот 430 став (1).

- Со членот 46 од Предлогот на закон се усогласува постојниот член со предложените измени во членот 430 став 1, односно поради зголемување на вредноста на споровите од мала вредност се дава можност пресудата или решението со кое се завршува спорот да може да се побива и поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба.

- Со членот 47 од Предлогот на закон се менува и дополнува членот 461 од Законот за парничната постапка, и се пропишува дека во стопанските спорови за парично побарување чија што вредност не надминува 1.000.000 денари, а по кои постапката се поведува со тужба пред суд, странките се должни, пред поднесувањето на тужбата да се обидат спорот да го решат по пат на медијација. Доколку медијацијата не успеала, при поднесување на тужбата тужителот е должен да приложи писмен доказ издаден од медијатор дека обидот за решавање на спорот по пат на медијација не успеал, а во спротивно судот ќе ја отфрли.

- Со членот 48 од Предлогот на закон се прави измена во членот 467 од постојниот закон, така што се предвидува дека во постапката по стопанските спорови судија поединец суди ако вредноста на предметот на спорот не го надминува износот од 3.000.000 денари.

- Со членот 49 од Предлогот на закон се прави измена во членот 473 став (1) од постојниот закон, така што во постапката по стопански спорови, спорови од мала вредност се спорови во кои тужбеното барање се однесува на побарување во пари што не го надминува износот од 600.000 денари.

- Со членот 50 од Предлогот на закон, се пропишува дека постапките пред судовите поведени со поднесување на тужба пред денот на отпочнување на примената на овој закон, ќе се спроведат според прописите кои важеле пред денот на отпочнување на примената на овој закон, и дека постапките пред првостепените судови кои не се поведени до денот на отпочнување на примената на овој закон, ќе се водат според одредбите од овој закон.

- Со членот 51 од Предлогот на закон се уредува влегувањето во сила и отпочнувањето на примена на овој закон.

4. За спроведување на овој закон нема да бидат потребни дополнителни средства од Буџетот на Република Македонија.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Со предложените решенија се меѓусебно поврзани и усогласени.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ЗАКОНИ

Предложените законски решенија ќе имаат за последица поефикасно остварување на правата на субјектите во постапката, поттикнување на медијацијата како начин на решавање на спорните односи што ќе се одрази на намалување на бројот на стопанските спорови во судовите, и подобрување на бизнис климата во Република Македонија.

ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА ПАРНИЧНАТА ПОСТАПКА
("Службен весник на Република Македонија" бр. 79/05, 110/08, 83/09 и 116/10)
ШТО СЕ МЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Член 6

(5) Судот е должен да ја поучи странката, односно другиот учесник во постапката за правото предвидено во ставовите (2) и (3) на овој член. Претседателот на советот или судија поединец е должен да ја внесе во записникот поуката на судот и изјавата на странката, односно на другиот учесник во постапката.

Член 36

- (1) Судија поединец суди спорови за имотно-правните барања кога вредноста на предметот на спорот не го надминува износот од 1.800.000 денари.
- (2) Во текот на постапката странките можат да се спогодат имотно-правните спорови да ги суди судија поединец, без оглед на вредноста на спорот.
- (3) Судија поединец суди спорови поради смеќавање на владение.
- (4) Судија поединец ја спроведува постапката и донесува одлука во предметите за правна помош.
- (5) Споровите од авторски и сродни права, како и споровите што се однесуваат на заштита или на употреба на правата од индустриска сопственост, или на право на употреба на фирма или назив, споровите од нелојална конкуренција или монополистичко однесување, во прв степен ги суди совет, без оглед на вредноста на предметот на спорот.

Член 88

- (1) Странката го издава полномошното писмено или усно на записник во судот.
- (2) Странката која не е писмена или не е во состојба да се потпише на писменото полномошно наместо потпис ќе стави отпечаток од показалецот. Ако полномошното се дава на лице кое не е адвокат, полномошното се заверува кај нотар.
- (3) Ако се посомнева во вистинитоста на писменото полномошно, судот со решение може да определи да се поднесе заверено полномошно. Против ова решение не е дозволена жалба.

Член 90

- (1) Странката може во секое време да го отповика полномошното, а полномошникот може во секое време да го откаже полномошното.

(2) Отповикувањето, односно откажувањето на полномошното мора да му се соопшти на судот пред кој се води постапката, писмено или усно на записник.

(3) Отповикувањето, односно откажувањето на полномошното важи за противната странка од моментот кога и е соопштено.

(4) По откажувањето на полномошното, полномошникот е должен уште еден месец да ги врши дејствијата за лицето кое му го издало полномошното, ако е потребно од него да отстрани некаква штета што во тоа време би можела да настане.

Член 96

(1) Странките и другите учесници во постапката граѓани на Република Македонија, чиј јазик не е македонскиот јазик и кирилското писмо, а не е ни службен јазик различен од македонскиот јазик и кирилското писмо, во постапката имаат право при учество на рочиштата и при усно преземање на други процесни дејствија пред судот да го употребуваат својот јазик. На тие странки и учесници во постапката ќе им се обезбеди усно преведување на нивниот јазик на тоа што се изнесува на рочиштето, како и усно преведување на исправите кои се користат на рочиштето за докажување.

(2) Странките и другите учесници во постапката од ставот (1) на овој член, ќе се поучат за правото усната постапка пред судот да ја следат на својот јазик со посредство на преведувач. Тие можат да се одречат од правото на преведување ако изјават дека го знаат јазикот на кој се води постапката. Во записникот ќе се забележи дека се поучени за тоа право, како и изјавите на странките, односно учесниците.

Член 98

(7) Изјавата што се дава со поднесокот може, наместо со поднесок, да се даде усно на записник кај парничниот суд.

Член 107

(1) Рочиштето, по правило, се одржува во судската зграда.

(2) Судот може да одлучи рочиштето да се одржи надвор од судската зграда кога ќе најде дека е тоа нужно или дека на тој начин ќе се заштеди во време или во трошоците на постапката. Против ова решение не е дозволена жалба.

Член 115

За преземените дејствија на рочиштето се составува записник во писмена форма, електронска форма, или во форма на тонски запис.

Член 115-а

Писмен записник се составува и за поважните изјави или соопштенија што странките или другите учесници ги даваат надвор од рочиштето. За помалку важни изјави или соопштенија нема да се составува записник, туку ќе се состави само службена белешка на списокот.

Записник во форма на тонски запис

Член 119-а

- (1) Судијата поединец, односно претседателот на советот раководи со процесот на тонското снимање на рочиштето.
- (2) Тонското снимање на рочиштето се врши на сигурносен медиум за тонско снимање и тонскиот запис за одржаното рочиште не смее да се менува.
- (3) Техничкиот дел од процесот на тонскиот запис го извршува записничарот кој е стручно оспособен да ракува со системот за тонско снимање.
- (4) На почетокот на рочиштето, судијата ги известува присутните странки и другите учесници во постапката за тоа дека рочиштето тонски се снима, и дека снимката претставува тонски запис од одржаното рочиште.
- (5) Примерок од тонскиот запис од одржаното рочиште, се предава на секоја странка и на учесниците на рочиштето на начин предвиден со овој закон.
- (6) Тонскиот запис од одржаното рочиште е дел од судскиот предмет, кој се води во автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети (АКМИС).
- (7) Тонскиот запис не смее да се објавува, емитува и користи за намени и цели надвор од судска постапка.
- (8) Техничките услови за тонското снимање и начинот на тонското снимање на рочиштето, како и чувањето и архивирањето на тонскиот запис, се пропишуваат со судскиот деловник.

Член 126

- (1) Странката која е уредно поканета да присуствува на рочиште или пак е известена за преземање на определено дејствие не се јави пред судот без оглед на причината, судот нема натамошна обврска да ја повикува. По нејзино барање судот е должен во судот да и врати покана за денот и часот за одржување на рочиштето, како и примерок од записникот во писмена или електронска форма, односно во форма на тонски запис од претходно одржаното рочиште.
- (2) Ако судот поради која било причина не работи на денот на закажаното рочиште, е должен да го објави на својата веб страница и на видно место во судот, денот и часот на одржувањето на новото рочиште, а странката е должна да се информира за истото.

Член 180

(7) Ако тужбата е преиначена на рочиште на кое тужениот не е присутен, судот ќе го одложи рочиштето и ќе достави до тужениот препис на записникот од тоа рочиште.

Член 194

(4) Поднесокот на замешувачот се доставува до двете парнични странки, а ако изјавата на замешувачот е дадена на рочиште преписот на односниот дел од записникот ќе се достави само до онаа странка која изостанала од рочиштето.

Исправи

Член 215

Член 217

(1) Странката е должна самата да ја поднесе исправата на која се повикува за доказ на своите наводи.

(2) Кон исправата составена на странски јазик се поднесува и заверен превод.

(3) Ако исправата се наоѓа кај државен орган или орган на државната управа или кај правно или физичко лице кое врши јавни овластувања, а самата странка не може да издејствува исправата да се предаде или покаже, судот по предлог на странката ќе ја прибави оваа исправа.

Член 229

(1) По општите прашања, сведокот се повикува да изнесе сè она што му е познато за фактите за кои треба да сведочи, а потоа можат да му се поставуваат прашања заради проверување, дополнение или разјаснување. Не е дозволено да се поставуваат прашања во кои веќе е содржано како би требало да се одговори.

(2) Сведокот секогаш ќе се прашува од каде му е познато она за кое сведочи.

(3) Сведоците можат да се соочат ако нивните искази не се сложуваат во поглед на важни факти. Соочените за секоја околност во која не се сложуваат, посебно ќе се сослушаат и нивниот одговор ќе се внесе во записникот.

Член 244

(1) Судот на вештакот му поставува прашања и, по потреба бара објаснувања во поглед на дадениот стручен наод и мислење.

(2) По одобрение на судот на вештакот прашања може да му поставуваат и странките.

Член 261

(1) Ако доказите се изведени пред да е поведена постапка, записникот за изведување на доказите ќе се чува во судот пред кој се изведени доказите.

(2) Ако постапката е во тек, а обезбедувањето на доказите не го извел парничниот суд, записникот ќе се достави до парничниот суд.

Член 287

(1) Кога претседателот на советот ќе заврши со сослушувањето на одделен сведок, вештак или странка, членовите на советот можат на ова лице непосредно да му поставуваат прашања.

(2) Странката и нејзиниот застапник или полномошник можат по одобрение од претседателот на советот непосредно да им поставуваат прашања на противната странка, на сведоците и на вештаците.

(3) Претседателот на советот ќе и забрани на странката поставување на определено прашање или ќе забрани одговор на поставено прашање, ако во прашањето е веќе содржано како треба да се одговори на него или ако прашањето не се однесува на предметот.

(4) Ако претседателот на советот забрани поставување на определено прашање или давање на одговор, странката може да бара за тоа да одлучи советот.

(5) На барање од странката во записникот ќе се внесе прашањето што советот го одбил, како и прашањето на кое е забранет одговорот.

Член 290

(1) Кога советот смета дека предметот е расправен така што да може да се донесе одлука, претседателот на советот ќе соопшти дека главната расправа е заклучена, а потоа советот ќе се повлече на советување и гласање заради донесување одлука.

(2) Советот може да одлучи главната расправа да ја заклучи и кога останало да се прибават извесни списи што содржат докази потребни за одлучување или ако треба да се почека записникот за доказите изведени од замолениот судија, а странките ќе се откажат од расправањето за тие докази.

Член 298

(1) Надвор од рочиштето за главната расправа претседателот на советот, односно судијата поединец донесува решение за исправањето на поднесокот, за назначувањето на привремен застапник, за уредноста на полномошното, за полагање аванс на име трошоци за преземање на одделни дејствија во постапката, за ослободувањето од плаќање трошоци за постапката, за обезбедувањето на парничните трошоци, за доставувањето на судските писмена, за обезбедувањето на докази, за привремените мерки за обезбедување, за прекинувањето на постапката, за трошоците на постапката во случај на повлекување на тужбата, за закажувањето на рочишта и за нивно одлагање, за спојување на постапки, како и за определувањето на рокови и за нивното продолжување.

(2) Претседателот на советот односно судијата поединец, исто така, е овластен, по приемот на записникот за изведувањето на доказите пред замолениот судија да определи да се извршат потребни исправки или дополненија.

(3) Надвор од рочиштето за главната расправа претседателот на советот, односно судијата поединец е овластен, по повод изјавата на тужениот, односно тужителот дадена писмено или усно на записник кај парничниот суд, да донесе пресуда врз основа на признание односно пресуда врз основа на одрекување, како и да прими на записник судско порамнување.

Член 324

(1) Судот пресудата ја донесува и објавува во име на граѓаните на Република Македонија.

(2) Кога главната расправа се одржува пред советот, пресудата ја донесуваат претседателот на советот и членовите на советот кои учествувале на рочиштето на кое е заклучена главната расправа.

(3) Пресудата се донесува веднаш по заклучувањето на главната расправа на записник и ја објавува судијата поединец, односно претседателот на советот.

(4) Во посложените предмети судот може да го одложи донесувањето на пресудата за осум дена од денот на заклучувањето на главната расправа. Во тој рок судот е должен да одржи рочиште на кое ќе ја објави пресудата. Рочиштето за објавување на пресудата судот е должен да го закаже на рочиштето на кое главната расправа е заклучена и тоа ќе се одржи независно дали странките за тоа биле известени, односно дали пристапиле на тоа рочиште.

(5) Во случај од членот 290 став (2) на овој закон, пресудата ќе се донесе и објави најдоцна во рок од осум дена од денот на приемот на списот, односно записникот.

Член 343

(1) Суштествена повреда на одредбите од парничната постапка постои, ако судот во текот на постапката не применил или неправилно применил некоја одредба од овој закон, а тоа влијаело или можело да влијае врз донесување на законита и правилна пресуда.

(2) Суштествена повреда на одредбите од парничната постапка секогаш постои, ако:

- 1) судот бил непрописно составен, или ако во донесување на пресудата учествувал судија или судија-поротник кој не учествувал на главната расправа согласно член 301 од овој закон, или ако во донесувањето на пресудата учествувало лице кое нема својство на судија или судија-поротник;
- 2) во донесувањето на пресудата учествувал судија или судија-поротник кој според законот мора да се из земе (член 64 став (1) точки 1 до 5), односно кој со решение на судот бил изземен;
- 3) е одлучено за барање во спор што не спаѓа во судска надлежност (член 15);
- 4) по повод приговори од странките во одлуката што е внесена во пресудата неправилно одлучил дека е месно надлежен, а странката поради тоа се жали;
- 5) спротивно на одредбите од овој закон судот ја засновал својата одлука врз недозволените располагања на странките (член 3 став (3));
- 6) спротивно на одредбите од овој закон судот донел пресуда поради изостанок, пресуда поради неподнесување на одговор на тужба и пресуда без одржување на расправа, пресуда врз основа на признание, или пресуда врз основа на одрекување;
- 7) на некоја странка со незаконито постапување, а особено со пропуштање на доставување не и е дадена можност да расправа пред судот;
- 8) спротивно на одредбите од овој закон судот го одбил барањето на странката во постапката да и обезбеди толкувач, а странката поради тоа се жали;
- 9) судот донел пресуда без главна расправа, а бил должен да одржи главна расправа;
- 10) во постапката како тужител или тужен учествувало лице кое не може да биде странка во постапката, или ако странката што е правно лице не ја застапувало овластено лице, или ако парнично неспособна странка не ја застапувал законски застапник, или ако законскиот застапник, односно полномошникот на странката немал потребно овластување за водење на постапката или за одделни дејствија во постапката, доколку водењето на постапката, односно вршењето на одделни дејствија во постапката не било дополнително одобрено;
- 11) е одлучено за барање за кое веќе тече парница, или за кое веќе порано правосилно е пресудено, или за кое веќе е склучено судско порамнување;
- 12) спротивно на законот била исклучена јавноста на главната расправа;
- 13) спротивно на одредбите од членот 235 и 276 на овој закон, судот определи вештачење и увид;
- 14) пресудата има недостатоци поради кои не може да се испита, а особено ако изреката на пресудата е неразбирлива, ако противречи сама на себеси или на причините за пресудата, или ако пресудата воопшто нема причини или во неа не се наведени причините за решителните факти или тие причини се нејасни или

противречни, или ако за решителните факти постои противречност меѓу она што во причините на пресудата се наведува за содржината на исправите или записникот за исказите дадени во постапката и самите тие исправи или записникот и

15) судот ги повредил одредбите за употреба на јазикот во постапката.

(3) Ако странката која е правно лице не била застапувана од овластено лице или поради тоа што парнично неспособната странка не ја застапувал нејзиниот законски застапник, или поради тоа што законскиот застапник, односно полномошникот на странката немал потребно овластување за водење на постапката или за одделни дејствија во постапката, жалба може да изјави само странката на која се однесуваат тие недостатоци.

Погрешна примена на материјалното право постои кога судот не ја применил одредбата на материјалното право што требало да ја примени или кога таквата одредба не ја применил правилно.

Член 348

(1) Примерок од навремена, целосна и дозволена жалба првостепениот суд ќе достави во рок од три дена до спротивната странка која може во рок од осум дена од приемот да поднесе до тој суд одговор на жалбата.

(2) Примерок од одговорот на жалба првостепениот суд ќе достави во рок од три дена до жалителот.

(3) Ненавремено поднесениот одговор на жалба нема да се отфрли туку ќе се достави до второстепениот суд кој ќе го земе предвид, ако тоа е уште можно.

Член 352

(1) На расправата се повикуваат странките, односно нивните законски застапници или полномошници, како и оние сведоци и вештаци за кои судот ќе одлучи да се сослушаат.

(2) Ако од расправата изостане една или обете странки, судот ќе расправа за жалбата и ќе донесе одлука земајќи го предвид особено она што е изнесено во жалбата и во одговорот на жалбата.

(3) Расправата пред второстепениот суд почнува со извештајот на известителот кој ја излага состојбата на работата, не давајќи свое мислење за основаноста на жалбата.

(4) Потоа ќе се прочита пресудата или делот од пресудата на кој се однесува жалбата, а по потреба и записникот за главната расправа пред првостепениот суд. Потоа жалителот ќе ја образложи својата жалба, а спротивната странка одговорот на жалбата.

Член 354

(1) Второстепениот суд ја испитува првостепената пресуда во оној дел во кој се побива со жалбата, во границите на жалбените причини, а по службена должност внимава на примена на материјалното право и на повреда на одредбите на парничната постапка од членот 343 став (2) точки 1, 2, 3, 5, 10, 11, 14 и 15 на овој закон.

(2) На пречекорувањето на тужбеното барање, второстепениот суд внимава само по барање од странката.

Глава дваесет и осма ИЗДАВАЊЕ ПЛАТЕН НАЛОГ

Член 417

Ако во оваа глава не постојат посебни одредби, во постапката за издавање платен налог ќе се применуваат другите одредби на овој закон.

Член 417-а

Судот нема да издаде платен налог ако тужителот не ја плати судската такса. Тужбата се смета за повлечена ако тужителот во рок од осум дена од денот на поднесувањето на тужбата не ја плати судската такса.

Член 418

(1) Кога тужбеното барање се однесува на пристигнато побарување во пари, а тоа побарување се докажува со веродостојна исправа приложена кон тужбата во оригинал или во заверен препис, судот ќе му издаде налог на тужениот да го исполни тужбеното барање (платен налог).

(2) Кога побарувањето се однесува на пристигнато побарување во пари кое се докажува со веродостојна исправа, но должникот приговорил пред нотар во постапка за извршување врз основа на веродостојна исправа согласно Законот за извршување, судот ќе издаде платен налог ако тужителот го сторил веројатно постоењето на правен интерес за издавање на платен налог.

(3) Како веродостојни исправи се сметаат особено:

- 1) јавни исправи;
- 2) приватни исправи на кои потписот на обврзникот го заверил органот надлежен за заверување;
- 3) меници и чекови со протест и со повратни сметки ако тие се потребни за засновање на барање;

- 4) изводи од заверени деловни книги;
  - 5) фактури и
  - 6) исправи кои според посебни прописи имаат значење на јавни исправи.
- (4) Судот ќе издаде платен налог иако тужителот во тужбата не предложил издавање на платен налог, а се исполнети сите услови за издавање платен налог.
- (5) Ако тужителот не го стори веројатно постоењето на правниот интерес или не побарал од нотар да донесе решение со кое се дозволува извршување врз основа на веродостојна исправа, судот ќе ја отфрли тужбата.

Член 419

- (1) Кога тужбеното барање се однесува на пристигнато побарување во пари кое не го надминува износот од 180.000 денари, судот ќе издаде платен налог против тужениот иако кон тужбата не се приложени веродостојни исправи, но во тужбата е изнесен основот и висината на должењето и се назначени доказите врз основа на кои може да се утврди вистинитоста на тужбените наводи.
- (2) Платниот налог од ставот (1) на овој член може да се издаде само против главниот должник.

Член 420

- (1) Платниот налог го издава судија поединец, односно претседателот на советот без одржување на рочиште.
- (2) Во платниот налог судот ќе изрече дека тужениот е должен во рок од осум дена, а во меничните и чековните спорови во рок од три дена по приемот на платниот налог да го исполни барањето на тужбата заедно со трошоците што ги одмерил судот или во истиот рок да поднесе приговори против платниот налог. Во платниот налог судот ќе го предупреди тужениот дека ќе ги отфрли ненавремено поднесените приговори.
- (3) Платниот налог се доставува до двете странки.
- (4) До тужениот кон платниот налог се доставува и примерок од тужбата со прилозите.

Член 421

- (1) Ако судот не го усвои предлогот за издавање платен налог ќе ја продолжи постапката по тужбата.
- (2) Против решението на судот со кое не се усвојува предлогот за издавање платен налог не е дозволена жалба.

Член 422

- (1) Платниот налог тужениот може да го побива само со приговор. Ако платниот налог се побива единствено во поглед на одлуката за трошоците, оваа одлука може да се побива само со жалба против решение.

(2) Во делот во кој не е оспорен со приговор, платниот налог станува правосилен.

Член 423

(1) Ненавремените, нецелосните или недозволените приговори ќе ги отфрли судијата поединец, односно претседателот на советот без одржување на рочиште.

(2) Ако приговорот е поднесен навремено, судијата поединец, односно претседателот на советот ќе оцени дали е потребно да закаже подготвително рочиште или може веднаш да определи рочиште за главна расправа.

(3) Во приговорот странката е должна да ги наведе фактите и доказите во поглед на побиваниот дел од платниот налог.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, странката може да изнесе факти и докази и на подготвителното рочиште, а ако тоа не е одржано на првото рочиште за главна расправа, само ако стори веројатно дека без своја вина не била во можност нив да ги изнесе во приговорот.

(5) Во одлуката за главната работа судот ќе одлучи дали платниот налог во целост или делумно останува во сила или се укинува.

Член 424

(1) Ако тужениот приговори дека не постоеле законски основи за издавање платен налог (членови 418 и 419), или дека постојат пречки за натамошниот тек на постапката, судот прво ќе одлучи за тој приговор. Ако најде дека таквиот приговор е основан ќе го укине со решение платниот налог и по правосилноста на решението ќе започне расправање за главната работа, кога за таквото расправање има место.

(2) Ако судот не го усвои овој приговор, ќе премине на расправање за главната работа, а решението на судот ќе се внесе во одлуката за главната работа.

(3) Ако по повод приговорот за непристигнатост судот најде дека барањето на тужбата пристигнало по издавањето на платниот налог, но пред заклучувањето на главната расправа, судот со пресуда ќе го укине платниот налог и ќе одлучи за тужбеното барање (член 314 став (1)).

Член 425

Судот може да се огласи за месно ненадлежен, само по приговор на тужениот истакнат во приговорот против платниот налог.

Член 426

(1) Ако судот по издавањето на платниот налог се огласи како стварно ненадлежен, ќе го укине платниот налог и по правосилноста на решението за ненадлежноста ќе му го отстапи предметот на надлежниот суд.

(2)Ако судот по издавањето на платниот налог утврди дека е месно ненадлежен нема да го укине платниот налог, туку по правосилноста на решението со кое се огласил како ненадлежен ќе му го отстапи предметот на надлежниот суд.

Член 427

Кога судот во случаите предвидени со овој закон ќе донесе решение со кое се отфрла тужбата, ќе го укине и платниот налог.

Член 428

(1)Тужителот може да ја повлече тужбата без согласност на тужениот само до поднесувањето на приговорот. Ако тужбата биде повлечена, судот со решение ќе го укине платниот налог.

(2)Ако тужениот до заклучувањето на главната расправа се откаже од сите поднесени приговори, платниот налог останува во сила.

Член 430

(1)Спорови од мала вредност, во смисла на одредбите на оваа глава, се спорови во кои тужбеното барање се однесува на побарување во пари кое не го надминува износот од 180.000 денари.

(2)Како спорови од мала вредност се сметаат и споровите во кои тужбеното барање не се однесува на побарување во пари, а тужителот во тужбата навел дека се согласува наместо исполнување на определено барање да прими определен паричен износ кој не го преминува износот до ставот (1) на овој член (член 33 став (1)).

(3)Како спорови од мала вредност се сметаат и споровите во кој предмет на тужбеното барање не е паричен износ, туку предавање на подвижен предмет чија вредност, што тужителот во тужбата ја навел не го надминува износот од ставот (1) на овој член (член 33 став (2)).

Член 432

Постапката во споровите од мала вредност ќе се спроведува и по повод приговор против платниот налог, ако вредноста на оспорениот дел на платниот налог не го надминува износот од 180.000 денари.

Член 435

(1)Ако тужителот го преиначи тужбеното барање така што вредноста на предметот на спорот да го надминува износот од 180.000 денари, постапката ќе се доврши според одредбите на овој закон за општата парнична постапка.

(2)Ако тужителот до заклучувањето на главната расправа што се води според одредбите на овој закон за општата парнична постапка, го намали тужбеното барање така што тоа повеќе да не го надминува износот од 180.000 денари,

натамошната постапка ќе се спроведе според одредбите на овој закон за постапката на споровите од мала вредност.

Член 438

(1) Пресудата или решението со кое се завршува спорот во постапката во споровите од мала вредност може да се побива само поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од членот 343 став (2) на овој закон и поради погрешна примена на материјалното право.

(2) Во постапката по повод жалба во споровите од мала вредност не се применуваат одредбите на членот 358 од овој закон.

(3) Во постапката во споровите од мала вредност рокот за жалба, како и роковите од членот 314 став (2) и членот 328 став (1) на овој закон изнесува осум дена.

(4) Во споровите од мала вредност не е дозволена ревизија против правосилна одлука на второстепениот суд.

Член 461

Во постапката во стопанските спорови ќе се применуваат одредбите на овој закон, ако во одредбите на оваа глава поинаку не е определено.

Член 467

Во постапката во стопанските спорови судија поединец суди ако вредноста на предметот на спорот не го надминува износот од 1.800.000 денари, а во споровите за плаќање камата без оглед на вредноста на предметот на спорот.

Член 473

(1) Во постапката во стопанските спорови, спорови од мала вредност се спорови во кои тужбеното барање се однесува на побарување во пари што не го надминува износот од 300.000 денари.

(2) Како спорови од мала вредност се сметаат и споровите во кои тужбеното барање не се однесува на побарување во пари, а тужителот во тужбата навел дека се согласува наместо исполнување на определеното барање да прими определен паричен износ што не го надминува износот од ставот (1) на овој член (член 33 став (1)).

(3) Како спорови од мала вредност се сметаат и споровите во кои предметот на тужбеното барање не е паричен износ, туку предавање на подвижен

предмет чија вредност, што тужителот во тужбата ја навел, не го надминува износот од ставот (1) на овој член (член 33 став (2)).

(4)Во постапката во споровите од мала вредност во стопанските спорови не се применуваат одредбите за подготвително рочиште.